

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 5. De resolutione venditionis ex jure retractûs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

§. 5.

*De resolutione venditionis
ex jure retractus.*

1506 **Jus retractus** nihil aliud est, quam jus, vel ad familiam, vel cognationem, à qua per alienationem abierat, vel abitura esset ad eum, ad quem de jure non deberet; solet etiam vocari *jus protimiseos*; item, *jus Congruum*; hoc jus alicui constituitur vel lege, aut statuto, vel consuetudine, aut etiam conventionem. Ex quo vides *retractum* alium esse *legalem*; alium, *municipalem*, vel *consuetudinarium*: alium, *conventionalem*. Municipalis, & consuetudinarius subdividitur 1. in *Gentilitium*, qui proximis consanguineis concessus est (& dicitur *Erbscheinstand* / vel *Erbslösung* / aliqui etiam vocant retractum sanguinis) 2. in *parisalem* (qui competit socio in re communi, & dicitur *Theillösung*) 3. in *territorialem* (qui statuto quarundam Provinciarum competit vel Domino territorii, vel illis, qui sunt de illo territorio, & dicitur *Marcklösung* / quo casu gradus consanguinitatis computantur juxta jus civile.

1507 Not. autem jus retractus olim, ab Imperatoribus (ut habetur L. 13. C. de retractend. empt.) fuisse abrogatum; non tamen in omnibus materiis; cum etiam stante illa lege fuerit permittum in materia feudi, ac Emphyteusis domino directo &c. lex autem 13. ita loquitur: *Dudum proximis, consortibusque concessum erat, ut extraneos ab emptione removerent; neque homines suo arbitratu vendenda distraberent; sed quia gravis hac videtur injuria, qua in avari honestatis colore velatur, ut homines de rebus suis facere aliquid cogantur inviti, superiore lege cassata, unusquisque suo arbitratu querere, vel probare possit Emptorem: nisi lex specialiter quasdam personas hoc facere prohibuerit.* Ceterum in multis provinciis rursus in usum venit.

1508 Not. 2. retractum *gentilitium* habere locum in rebus immobilibus, successione

hereditaria, acquisitis, 2. in re emphyteutica. 3. in hereditatis venditione; non autem, in mobilibus etiam pretiosis; nec in venditione census; nec in pensione constituta in tua possessione; nec in venditione commoditatum, quas habet feudatarius; nec in venditione ususfructus, aut habitationis in re immobili, etiam in perpetuum.

Not. 3. Sires semel extra familiam alienata est, desinere esse retrahibilem, arg. L. *videamus*, ff. quod metus causa, ubi actio, quod metus causa, semel contra heredes transmissa, semper manet transmissibilis, & L. *Tutor*, ff. de administ. Tutor. ubi rem Minoris jam venditam Extraneo, Tutor emere potest, excipe, nisi res, Extraneo vendita, redeat ad venditorem ex pacto resolutionis; sic enim, resoluta venditione, res redit in pristinam causam, per L. *Voluntate* §. 1. ff. quibus modis pignus &c. & L. *si unus*, ff. de pact.

Not. 4. Jus retractus, *jure sanguinis*, competere non tantum viris, sed etiam foeminis, 2. proximo consanguineo venditoris; & si hic nolit, vel non possit, proximiori secundum ordinem intra quartum gradum. 3. etiam filiis naturalibus, ubi desunt legitimi. 4. Legitimatibus, deficientibus naturalibus, & legitimis. 5. Exheredato, cum non perdat jus sanguinis: 6. Consanguineo, licet sit Ecclesiasticus. c. *Constitutum*, de restit. in integrum.

Not. 5. In quaestione, an jus sanguinis, seu retractus gentilitii, competat monasterio, vel Collegio, in quo filius, vel consanguineus venditoris professus est? responderi negativè à Castropalao de Just. Commut. D. 5. p. 29. §. 3. n. 16. quia jus retractus est omnino *personale*; adeoque in monasterium ab illo transferri non potest; quia non sibi, sed monasterio transfert; cum ipse in sua persona bonorum temporalium non sit capax: sed hoc judicio limitandum 1. ut non procedat in eo Religioso, qui in propria persona, cum voto paupertatis, retinet dominium rerum temporalium, prout ex alibi dictis constat id habere Scholasticos Societatis. Nam Religiosus complexu Religiosi status non amittit jura sanguinis, quae non e-

gre-

grediantur personam ejus per L. *jura sanguinis* ff. de reg. juris, ut fatetur ipse, negans solum ea, quæ in rem temporalem transeunt ad alium.

1512 Limitatur 2. ut non procedat in casu Monasterii capax bonorum in communi, ut habeat jus retractus non nomine suo, sed nomine sui Professi, seu per consequentiam personæ in ipsum translata, quam diu hæc naturaliter vivit. Talis enim Professus jure communitatis, quo gaudet, in sua persona etiam usufructum retinet, esto jus personale, dum naturaliter vivit & secum fert ad monasterium, quod est capax temporalium; nec per hoc mutatur dominus, sed modus; alias non extingueretur eo naturaliter mortuo; quod clarum signum est, monasterium non suo, sed professi nomine jus illud obtinere. Hinc ulterius contra Castropalaui n. 16. rem patrimonialem, à Monacho per consequentiam persona translata in monasterium, bonorum in communi capax, non fieri extraneam, consequenter irretrahibilem à proximo consanguineo Monachi, si monasterium hoc vivente illam venderet; quia monasterium tunc non jure suo, sed jure personæ in ipsum translata, quam diu naturaliter vivit, rem illam habet.

1513 Not. 6. Inter consanguineos, qui jure sanguinis retrahere possunt, præferendum esse proximiorẽ venditoris, non prædecessoris, seu stipitis; sic in successione feudi proximior ultimi possessoris, non stipitis, seu prioris acquirentis locum habet juxta c. 1. de natur. success. feudi. Idem est in fideicommissis, & majoratu familiae, seu agnationis relicto, per L. *Cum ita*. §. *In fideicommissis*. ff. de legatis. 2. Hinc etiam in jure retractus gentilitii filius venditoris præferendus est patruo suo, Tiracquel. de primog. q. 40. à n. 17. Castropal. de Just. Commut. D. 5. p. 29. §. 4. n. 1. si ille nolit, aut non possit, succedit proximus de gradu in gradum usque ad 4. nec opus est, ut qui est proximior, requiratur, an retrahere velit; quia sequens non excluditur à retractu, nisi proximior petente intra terminum. Sic Castropal. cit. n. 3.

1514 Not. 7. quod, si Emphyteuta, usu-

fructuarius, vel superficiarius dominium utile hæreditarium venderet, Dominus directus præferretur etiam proximioribus Venditoris consanguineis per L. *ult.* C. de jure Emphyteutico; & ad hoc illi conceditur bimestre, ut constat ex L. *ult.* Secus est in aliis, ut constat ex dictis.

Not. 8. si concurrant ad retrahendum plures consanguinei ejusdem gradus, & pone, etiam eodem tempore, rem inter illos subhastandam esse, & adjudicandam Licitori ex eis, qui plus obtulerit, præstita ex pretio dato satisfactione aliis consanguineis, æquis portionibus, ut docet Azebedo, quem sequitur Castropalaus cit. n. 5. si res sit individua.

Not. 9. controversi, an ut retractus 1515 locum habeat, necessarium sit, quod venditio fiat extraneo? Resp. negativè. Nam si res patrimonialis, vel avitica vendatur consanguineo remotiori, proximior retrahere potest, arg. L. *unic.* §. *Titius*. Si de feudo defuncti fuerit controversia inter Dominum, & agnatum; ubi dicitur, quod, si vassallus feudum paternum in remotiorem agnatum alienavit, proximior retrahere possit, ac alienatio extraneo facta esset. Idem sentit Glossa in c. *Constitutus*. V. *Consuetudine*. de in integrum restit.

Negandum igitur est, retractum unice, seu præcisè ad hoc inductum, ne res exeat extra familiam; Sed etiam, ne veniat ad eum, ad quem jure non deberet, ut dixi superius. Et ideo hæres gravatus fideicommissis, familia relicto, proximiorẽ debet eligere; secus, si relicto sit uni ex familia; tunc enim potest uni ex illis, cui vult; sic L. *cum ita*. §. *in fideicommissis*. ff. de legatis. 2. & sic Glossa etiam intelligit, L. *unum ex familia*. ff. eod.

Not. 10. in casu, quo res vendita est 1516 uni ex proximioribus, etiam reliquos in eodem gradu, pro suis æquis portionibus, retrahere posse; sic Anton. Gomez. 2. variat. c. 2. n. 13. cum habeant jus æquale. Hinc ulterius observandum, si parens sua patrimonialia, cæteris proximioribus retractui subjecta, vendat extraneo, licere filio retrahere; cum alias id possit alius consanguineus intra 4. gradum; id quod

quod etiam probabiliter procedit, si alienet bona adventitia filii, non emancipati; Pater enim, cum operatur in damnum filii, existentis sub patria potestate, non operatur nomine filii; & sic non esset idem venditor, & Retractor.

1517 Not. 11. etiam heredem defuncti, rem à defuncto alienatam, retrahere posse, si sit proximior ejus consanguineus; nam actio retractus nititur jure sanguinis & proximitatis, quod non amittitur ex hoc, quod quis instituitur hæres; alias, contra omne jus retractus, remotior jure retraheret; hinc non retraheret, ut hæres; sed, ut *Consanguineus*; nec veniret contra factum ejus, cujus hæres est, improbando, vel impugnando; sed tantum subrogando Emptorem ex juris privilegio; retractus enim non est revocatio, sed approbatio facta venditionis, subrogato legitimo Emptore. Nec inde sequitur, quod qua hæres, sed tantum qua consanguineus, haberet majorem potestatem, quam defunctus.

Hinc etiam negandum est, quod hæredes vasalli, si proximiores sint, non possint retrahere feudum alienatum; sic Covarr. 2. variar. p. 3. à n. 93. Quando autem dicitur, quod *heres* teneatur de evictione ob venditionem factam à defuncto, adeoque agens ad retractum repelli possit per L. *vindicantem*, ff. de Evictionibus. R. antecedens verum esse in casu, quo evictio locum habet; quod non est in retractu; cum res ab Emptore retrahatur speciali jure sanguinis, non ex defectu venditoris, vel causa inhaerente rei alienatae. Sed hoc limita, nisi defunctus emptori se obligaverit ad evictionem; tunc enim hæres, licet sic consanguineus proximior, si retrahit, Emptori ad interesse obligabitur.

1518 Not. 12. Retractus quoque locum esse 1. in datione in solutum tam voluntaria, quam necessaria quando res patrimonialis solvitur, seu datur pro debito in pecunia, ut colligitur ex L. *si pradium*. C. de Evictionibus. Nam in hoc casu eadatio vim venditionis obtinet, per L. *Senatus consulto*. ff. delegatis; Secundo in re patrimoniali, concessa in pignus, vel hypothecam, si non est spes relutionis, L. *qui habeat*. ff. de Legatis. 3.

1519 Questio autem est, quantum tempus concessum sit ad retrahendum? R. Spectato jure communi concedi *duos menses*, intra quos fieri potest, si proximior consanguineus de venditione monitus, rem patrimonialem retrahere velit; alias enim *post hoc* cessat; si autem nulla præcessit requisitio, res vendita *intra annum* retrahi potest, ex lib. 2. feudor. Si de feudo defuncti. §. *Titus filios*. Gail. l. 2. observ. 19. n. 8. tempus autem hoc probabilius computatur à die venditionis absolutæ; vel, si conditionata fuit, à die conditionis purificatæ; & in venditione, sub pacto revendendi, a puncto celebrati contractus, de quibus V. Castropal. cit. §. 7.

1520 Questio altera est, ad qua teneatur celebraturus retractum rei vendita? R. quod debeat requirere Emptorem, & offerre pretium, in quo primo res vendita fuit. 2. articulare, se consanguineum venditoris esse. 3. & rem venditam esse patrimonialem; 4. jurare, se non alteri, sed sibi, & in suum commodum retrahere; 5. compensare omnes expensas, & sumptus ab Emptore factos; 6. solvere Gabellam, si Emptor non solvit; 7. debetur tamen tantum unica ex venditione, & retractu; 8. licet ante retractum plures venditiones præcesserint, si Emptor à Gabella exemptus fuit, retrahens ad eam non obligatur; praxim autem intentandi retractum tradit Castropalaus cit. D. 6. p. 29. §. 8. n. 14. Sed universaliter nota, juxta diversitatem regionum, & provinciarum, retractum diversimodè celebrari, atque adeo non ubique eodem modo.

§. 6.

De resolutione contractus emptionis propter lesionem ultra dimidium justipretii.

1521 Supponend. quando in contractu emptionis, & venditionis una pars ultra dimidium justipretii, seu veri pretii læsa est, læso concedi jure civili actionem ad rescindendum contractum, nisi Emptor id, quod justo pretio deest, superaddat, ut